

ΠΑΝΟΣ ΖΥΓΟΥΡΗΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΑΜ ΔΣΑ 80807, Μπουμπουλίνας 9-11, Αθήνα (Μουσείο), Τ.Κ. 10682,

ΑΦΜ 996789554, Δ.Ο.Υ. Δ' Αθηνών, τηλ.: 210-8259140-141, fax: 210-8259235,

email: pzygouris@gmail.com

ΓΝΩΜΟΛΟΤΗΣΗ

(αρ. πρωτ. εισ. της Ε.Δ.Ε.Υ.Α.: 2891/7-11-2022)

Ετέθη από την Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.) προς την Ένωση Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης (Ε.Δ.Ε.Υ.Α.) το κάτωθι ερώτημα για τη σύνταξη νομικής γνωμοδότησης:

«Ποιος φορέας είναι αρμόδιος για την κατασκευή, τη συντήρηση και τον καθαρισμό δικτύου ομβρίων υδάτων των οδών εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου;»

Κατά τη γνώμη μας προσήκει η κάτωθι απάντηση.

I. Εφαρμοστέο νομοθετικό πλαίσιο

---

i. Με βάση τον συστατικό νόμο των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης, και συγκεκριμένα στο **άρθρο 1 παρ. 3 του ν. 1069/1980** ορίζονται οι αρμοδιότητες εκάστης Δ.Ε.Υ.Α. από την ίδρυσή της. «3. Οι Δ.Ε.Υ.Α., εντός της περιοχής αρμοδιότητάς τους, είναι υπεύθυνες για: α) την παραγωγή και διανομή στους καταναλωτές του προϊόντος που καλείται «νερό ανθρώπινης κατανάλωσης», όπως αυτό ορίζεται στην ισχύουσα νομοθεσία, β) τη συλλογή των λυμάτων από τους εγκεκριμένους καταναλωτές του οικείου ή των οικείων Δήμων και την παραγωγή του προϊόντος που καλείται «επεξεργασμένα αστικά λύματα, κατάλληλα για ασφαλή διάθεση στο περιβάλλον», όπως αυτό ορίζεται στην ισχύουσα νομοθεσία, γ) **τη μελέτη, κατασκευή, συντήρηση, εκμετάλλευση, διοίκηση και λειτουργία των έργων υδροληψίας, έργων επεξεργασίας νερού, δικτύων μεταφοράς νερού, δικτύων**

διανομής ύδρευσης, δικτύων αποχέτευσης ακάθαρτων και ομβρίων υδάτων, μονάδων επεξεργασίας αστικών υγρών αποβλήτων, διατάξεων διάθεσης του προϊόντος της περίπτωσης β', καθώς και μονάδων επεξεργασίας και διάθεσης του υπολείμματος των ανωτέρω διαδικασιών επεξεργασίας της περιοχής αρμοδιότητάς τους. Ακολούθως σύμφωνα με το **άρθρο 22 του ν. 1069/1980** ορίζεται ότι «1. Τα έργα και οι προμήθειες για την κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία των συστημάτων ύδρευσης και αποχέτευσης εκτελούνται από την επιχείρηση. Για τον τρόπο εκτέλεσης των έργων και διενέργειας των προμηθειών, αποφασίζει το Διοικητικό Συμβούλιο της επιχείρησης., 2. Η σύναψη συμβάσεων ανάθεσης των έργων, υπηρεσιών, μελετών και προμηθειών της επιχείρησης διενεργείται, σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία περί δημοσίων συμβάσεων.»

ii. Σύμφωνα με τον **ν. 3463/2006** «Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων», στο **άρθρο 75 «Αρμοδιότητες [Δήμων]»** καθορίζονται οι αρμοδιότητες των Δήμων στα όρια της εδαφικής περιφέρειας τους.

Με τον **ν. 3852/2010** « , στο **άρθρο 94 «Πρόσθετες Αρμοδιότητες δήμων»** ορίστηκε ότι « Στο άρθρο 75 παρ. Ι του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, υπό τον τομέα γ' («Ποιότητα Ζωής και Εύρυθμης Λειτουργίας των Πόλεων»), προστίθενται οι ακόλουθες Αρμοδιότητες:... «15. Η μελέτη των έργων συντήρησης και βελτίωσης του οδικού δικτύου αρμοδιότητας δήμου.». Με την παρ.1 άρθρου 95 του αυτού νόμου ορίζεται ότι: "1 .α) Από 1ης Ιανουαρίου 2011 ασκούνται, από τους δήμους, οι πρόσθετες Αρμοδιότητες που τους απονέμονται, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 (υπ' αριθμούς 11 έως και 26), 2 (υπ' αριθμούς 15 έως και 28), 3 (υπ' αριθμούς Β7 έως και 25), 4, 5 (υπ' αριθμούς 1 έως και 7) και 6 του προηγούμενου άρθρου.».

iii. Στο **άρθρο 186 ν. 3852/2010 «Αρμοδιότητες Περιφερειών»** ότι «... II. Οι Αρμοδιότητες των περιφερειών, αφορούν τους τομείς:... ΣΤ. Έργων - Χωροταξίας - Περιβάλλοντος, στους οποίους περιλαμβάνονται, ιδίως:... 6. Η άσκηση αρμοδιοτήτων επί θεμάτων οδικής κυκλοφορίας, όπως οι μετρήσεις, η σήμανση των οδών που η συντήρησή τους ανήκει στην αρμοδιότητα της Κρατικής Περιφέρειας και των αντίστοιχων πρώην Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, καθώς και η σηματοδότηση και ο φωτισμός αυτών.».

II. Ερμηνεία διατάξεων

Η αποτροπή εμφάνισης πλημμυρικών φαινομένων και δυσχερειών στο οδικό δίκτυο της χώρας λόγω έντονων βροχοπτώσεων, συνδέεται άμεσα με την καλή λειτουργία και συντήρηση του δικτύου ομβρίων υδάτων των οδών. **Καθώς η συντήρηση του δικτύου ομβρίων υδάτων των οδών εμπίπτει στην έννοια της συντήρησης του οδικού δικτύου, σύμφωνα με την παράγραφο Β.2. της ΥΑ Δ17α/06/52/ΦΝ443/20-03-2007 (ΦΕΚ 398/Β'/2007), νοείται ότι ο φορέας που είναι υπεύθυνος για την συντήρηση του οδικού δικτύου είναι υπεύθυνος και για τη συντήρηση του αντίστοιχου δικτύου ομβρίων υδάτων (βλ. και υπ' α.π. 5246/16-09-2013 Εγκύκλιο ΓΓΠΠ).**

Σημειώνεται ότι **συντήρηση του δικτύου ομβρίων υδάτων των οδών** περιλαμβάνει εργασίες όπως καθαρισμός, συντήρηση και λειτουργία των φρεατίων υδροσυλλογής του δικτύου όμβριων υδάτων και των συνδετηρίων αγωγών με τους αποδέκτες, η συντήρηση των καλυμμάτων των φρεατίων επίσκεψης των δικτύων ομβρίων, κλπ. Με βάση τα ανωτέρω, **η συντήρηση του οδικού δικτύου των πρώην κρατικών Περιφερειών** (εθνικό οδικό δίκτυο πλην αυτοκινητόδρομων) και πρώην Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων (επαρχιακό οδικό δίκτυο), μετά την εφαρμογή του Προγράμματος «Καλλικράτης» (Ν.3852/2010, ΦΕΚ 87/Α'/2010) **ανήκει πλέον στις αρμοδιότητες των Περιφερειών** (αρθ. 186 παρ.ΙΙ.ΣΤ.1 του Ν.3852/2010).

Ειδικότερα για την Περιφέρεια Αττικής, πλέον των ανωτέρω μεταφέρθηκε από 1-9-2011 και η αρμοδιότητα συντήρησης των οδών που η συντήρησή τους άνηκε στις υπηρεσίες της ΓΓΔΕ (ΔΚΕΣΟ, ΔΚΕΟ, ΔΚΥΕ) του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων (ΥΑ Δ17α/06/52/ΦΝ443/20-03-2007 - ΦΕΚ 398/Β'/2007, ΥΑ Δ17α/06/19/ΦΝ443/6-02-2009 - ΦΕΚ 299/Β'/2009, Ν.3852/2010 - ΦΕΚ 87/Α'/2010Ν, Ν.4018/2011 - ΦΕΚ 215/Α'/2011, ΥΑ.44403/2011 - ΦΕΚ 2494/Β'/2011).

Όσον αφορά **τη συντήρηση του οδικού δικτύου των πρώην Δήμων και Κοινοτήτων που συνενώνονται βάσει του ν. 3852/2010**, νοείται ότι η αρμοδιότητα αυτή ασκείται πλέον **από τους Δήμους** που συνιστώνται με το άρθρο 1 του Ν.3852/2010 (αρθ. 283, παρ.1 του Ν.3852/2010). Ειδικότερα για το λεκανοπέδιο Αττικής σημειώνεται ότι η αρμοδιότητα καθαρισμού, συντήρησης και λειτουργίας των φρεατίων υδροσυλλογής του δικτύου όμβριων υδάτων και των συνδετηρίων

αγωγών με τους αποδέκτες, που βρίσκεται μέσα στα όρια της περιοχής ευθύνης της Εταιρείας Ύδρευσης και Αποχέτευσης Πρωτεύουσας Α.Ε., έχει μεταφερθεί από 1/1/2008 στους οικείους Δήμους της Περιφέρειας Αττικής για την περιοχή αρμοδιότητάς τους, με εξαίρεση τις οδούς τις οποίες η αρμοδιότητα συντήρησης ανήκει πλέον στην Περιφέρεια Αττικής (άρθρο 7 Ν.3481/2-8-2006 - ΦΕΚ 162/Α'/2006, ΥΑ Δ17α/06/52/ΦΝ 443/20-03-2007 - ΦΕΚ 398/Β'/2007 ΥΑ Δ17α/06/19/ΦΝ443/6-02-2009 - ΦΕΚ 299/Β'/2009, 4422/Ε.Ο./30-08-2007 Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Αττικής, ΦΕΚ 1787/Β'/06-09-2007, Ν.4018/2011 - ΦΕΚ 215/Α'/2011). Κατ' εξαίρεση στην Ε.Υ.Δ.ΑΠ. Α.Ε. ανήκει η αρμοδιότητα και ευθύνη καθαρισμού και συντήρησης των αγωγών (και των οικείων φρεατίων) παντοροϊκού συστήματος του Νομού Αττικής, ήτοι αγωγών που παροχετεύουν ενιαία όμβρια και ακάθαρτα και οι οποίοι βρίσκονται κάτωθεν των οδών των οποίων η αρμοδιότητα συντήρησης άνηκε σε υπηρεσίες της Γ.Γ.Δ.Ε./Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων (Υ.Α. Δ17α/06/52/ΦΝ443/20-03-2007 του Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε - ΦΕΚ 398/Β'/2007, Υ.Α. Δ17α/06/19/ΦΝ443/6-02-2009 - ΦΕΚ 299/Β'/2009 + Ν.4018/2011 - ΦΕΚ 215/Α'/2011). Ομοίως, για την λειτουργία και συντήρηση του παντοροϊκού συστήματος αποχέτευσης που βρίσκεται στην περιοχή δραστηριότητας της Ε.Υ.Α.Θ. ΑΕ είναι υπεύθυνη η τελευταία (Ν. 2937/2001 - ΦΕΚ 169/Α'/2001).

Ειδικότερα για τους Δήμους των Περιφερειών Νοτίου Αιγαίου, Βορείου Αιγαίου και Ιονίου (Νησιωτικοί Δήμοι) και για τις αρμοδιότητες κατασκευής, συντήρησης και ανακαίνισης των οδών των οποίων η συντήρηση ανήκε στην αρμοδιότητα της Κρατικής Περιφέρειας και των αντίστοιχων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων (αρθ. 204 περ. Ε.1. του Ν. 3852/2010), μέχρι την έκδοση των σχετικών αποφάσεων¹¹ για το χρόνο έναρξης άσκησης τους από τους Δήμους, συνεχίζουν να έχουν εφαρμογή οι ρυθμίσεις του δεύτερου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 206 του Ν.3852/2010, δηλαδή οι αρμοδιότητες του άρθρου 204 ασκούνται από την Περιφέρεια, κατά παρέκκλιση της προβλεπόμενης σε αυτό σχετικής προθεσμίας (παρ 1, του αρθ. 31 του Ν.4257/14, ΦΕΚ 93/Α'/2014).

Με βάση τις ανωτέρω αρμοδιότητες που έχουν οι Δήμοι και οι Περιφέρειες, προκύπτει η υποχρέωσή τους στον τακτικό έλεγχο λειτουργίας και συντήρησης, όπου τούτο κρίνεται απαραίτητο, του δικτύου ομβρίων υδάτων των οδών αρμοδιότητάς τους. Τα φρεάτια υδροσυλλογής πρέπει να ελέγχονται και να καθαρίζονται, εφόσον

συντρέχουν λόγοι, από τις αρμόδιες υπηρεσίες των Περιφερειών (Δ/ση Τεχνικών Έργων) για τις οδούς αρμοδιότητάς τους (εθνικό και επαρχιακό οδικό δίκτυο) και από τις αρμόδιες των Δήμων (Τεχνικές υπηρεσίες) στο δημοτικό οδικό δίκτυο, κατά κανόνα, πριν την έναρξη των χειμερινών βροχοπτώσεων.

III. Επί του ερωτήματος

Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων κατά τη γνώμη μας, **ειδικώς η συντήρηση του δικτύου ομβρίων υδάτων των δημοτικών οδών** εμπίπτει στην έννοια της συντήρησης του δημοτικού οδικού δικτύου, σύμφωνα με την παράγραφο Β.2. της ΥΑ Δ17α/06/52/ΦΝ443/20-03-2007 (ΦΕΚ 398/Β'/2007), **ανήκει καταρχήν στην αρμοδιότητα του οικείου Δήμου**, ο οποίος κατέχει την εν γένει αρμοδιότητα συντήρησης του δημοτικού οδικού δικτύου. Να σημειωθεί δε, ότι παρά τη θεμελίωση αρμοδιότητας Δ.Ε.Υ.Α. στη συντήρηση δικτύων αποχέτευσης ακάθαρτων και ομβρίων υδάτων βάσει του ν. 1069/1980, πάσης φύσεως εργασίες που ασκούνται ειδικότερα επί του δημοτικού οδικού δικτύου βαρύνουν τον οικείο Δήμο και όχι τη Δ.Ε.Υ.Α., ο οποίος έχει επιφορτιστεί με τη συνολική αρμοδιότητα συντήρησης αυτού, η άσκηση της οποίας απαιτεί **ενιαία δράση και σχεδιασμό**. Διαφορετική ερμηνεία οδηγεί στον κατακερματισμό της σχετικής αρμοδιότητας συντήρησης του οδικού δικτύου κατά παράβαση του θεσπιζόμενου στους ν. 3463/2006 και 3852/2010 πλέγματος αρμοδιοτήτων. Συνδρομή της οικείας Δ.Ε.Υ.Α. μπορεί να παρασχεθεί μόνο κατόπιν προηγούμενης συνεννόησης με την Τεχνική Υπηρεσία του οικείου Δήμου, και στα πλαίσια του σχεδιασμού αυτού.

Αθήνα, 08.12.2022

Οι γνωμοδοτούντες δικηγόροι

Σβεtlάνα (Ζέτα) Ζυγούρη

Πάνος Ζυγούρης

